

mr.sc. Ante Klarić, dipl.iur, Hrvatska komora zdravstvenih radnika
Miran Cvitković, dr.med., Hrvatska liječnička komora

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

*II. KONGRES RADILOŠKE TEHNOLOGIJE S MEĐUNARODNIM
SUDJELOVANJEM
Vukovar, 23.-25.rujna 2016.*

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

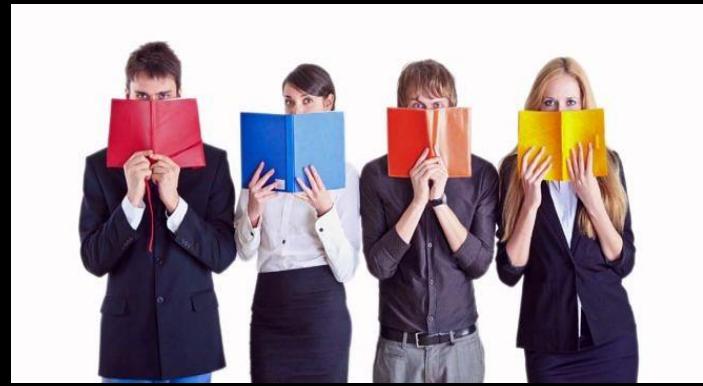
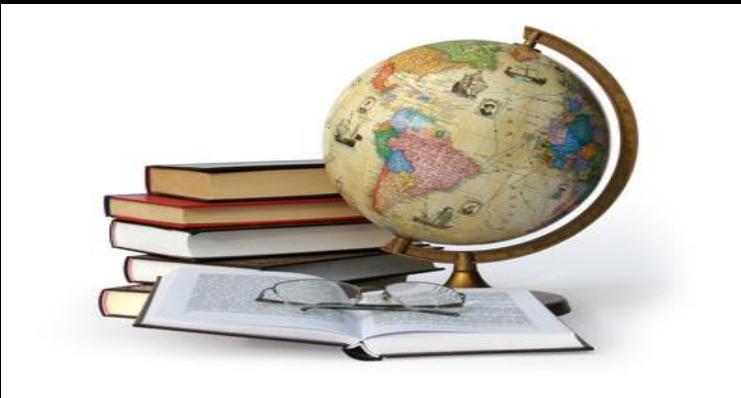
MJERE
AKTIVNOSTI
USLUGE

ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

ZDRAVSTVENI RADNICI

ZDRAVSTVENI TIM

Kompleksnost poslova profesija,

Potreba realiziranja cilja (*osiguranje adekvatne zdravstvene zaštite društvu i svakom pojedincu!*),

Rezultirala je nužnošću da se zdravstvene djelatnosti provode i organiziraju **u timskom radu** zdravstvenih radnika.

ZDRAVSTVENI TIM*

ZDRAVSTVENI TIM

- čini više osoba, **zdravstvenih radnika**, zavisno od činjenice koje je djelatnosti, odnosno poslove pojednih djelatnosti potrebno poduzeti radi pružanja i davanja konkretne zdravstvene usluge
- sastav tima ovisi o **vrsti** zdravstvenih postupaka koje je potrebno poduzeti prema korisniku usluge

ZDRAVSTVENI TIM*

Uloga pojedinih zdravstvenih radnika koji čine tim, je jednostavna:

OBAVITI SVOJ DIO POSLA!

- dio posla koji obuhvaća i odnosi se na djelatnosti te profesije, a što je formalizirano i strukturirano utvrđenjima radnog mjestra
- obaviti posao temeljen na pravnim propisima, standardima profesije, etičkim načelima

Djelatnosti profesija, odnosno posao ZR **pretpostavljen je kriterijima**

- kompetencija proisteklih iz obrazovanja, osposobljavanja, usavršavanja, te
- ovlaštenja i dužnosti iz odobrenja za samostalan rad (licence)
- odnosa ZR – primatelj zdravstvene usluge

ZDRAVSTVENI TIM

ODOBRENJE ZA SAMOSTALAN RAD (LICENCA)

- formalna ISPRAVA
- sadržajem POTVRDA koja dokazuje da je pojedini zdravstveni radnik ovlašten i dužan samostalno obavljati zdravstvenu djelatnost

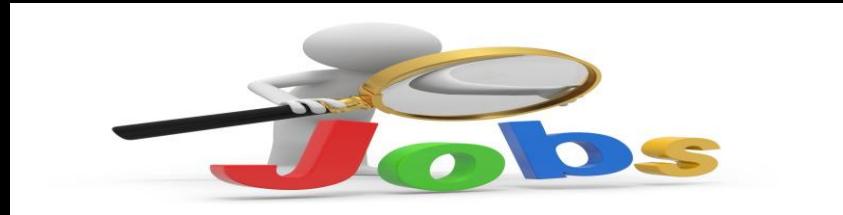

unutar samog tima, sukladno svim načelima profesije!

ZDRAVSTVENI TIM

TEMELJEM IZDANE LICENCE prepoznaće se

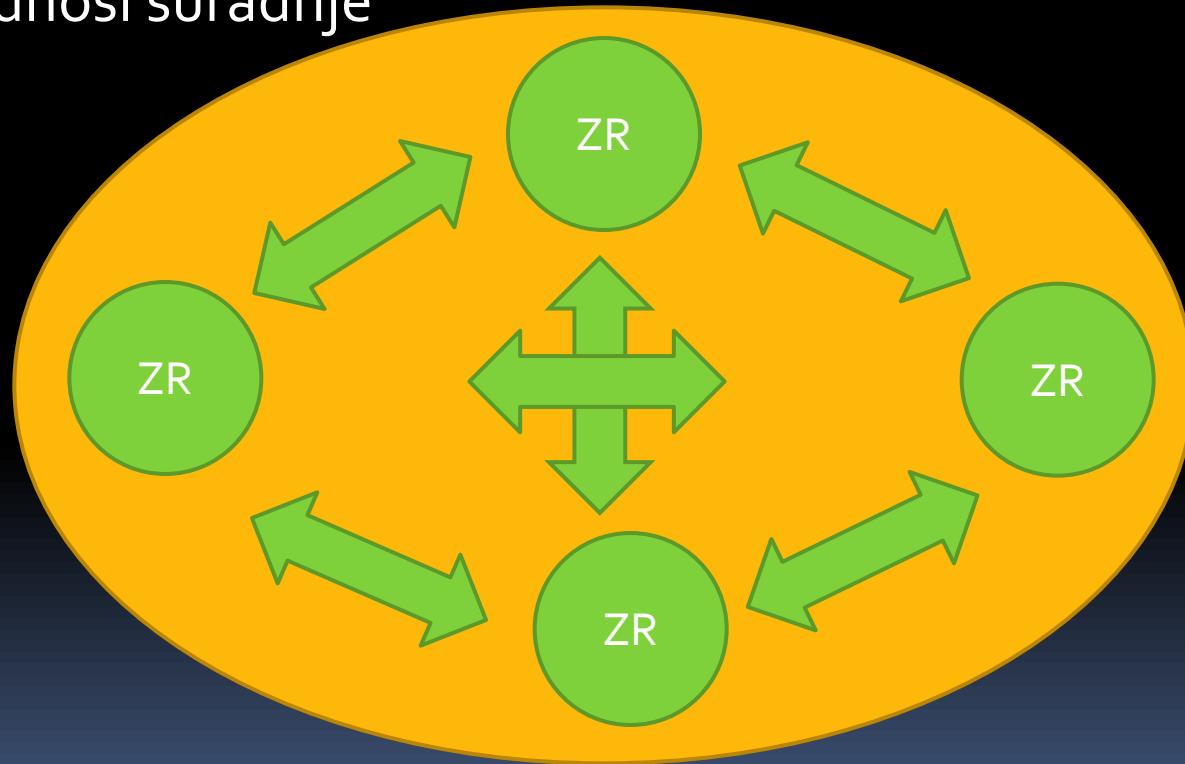
koje ZR samostalno obavlja **UNUTAR TIMA**
ali s tim i **sadržaj, obujam i vrsta**

Prostor samostalnosti rada zrcali se jednako tako
i u odgovornosti položaja i odnosa prema pacijentu i
društvenim vrijednostima u cjelini

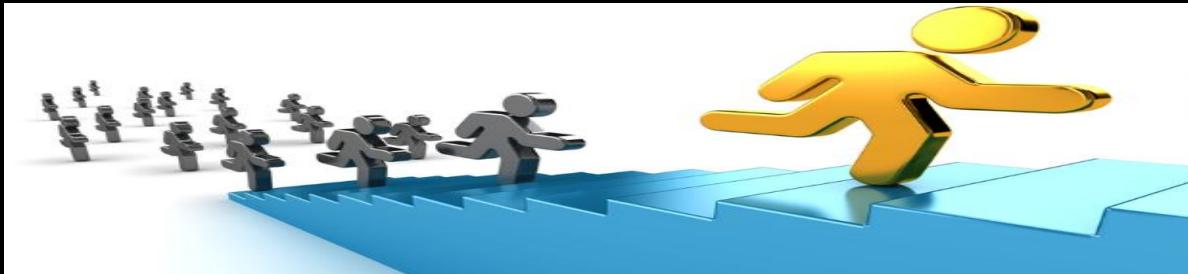
ZDRAVSTVENI TIM

- jasno definirani odnosi, interakcija
- odnosi usmjerenja i koordinacije
- odnosi suradnje

ZDRAVSTVENI TIM*

Vodja tima **liječnik ?!** *PRIMUS INTER PARES*

“Vodstvo” ne znači i ovlaštenje ili mogućnost ili potrebu preuzimanja posla drugog zdravstvenog radnika.

Vodstvo znači sposobnost koordiniranja i usmjeravanja poslova pripadnika tima i ukupnog poslovanja tima.

- uz navedeno, liječnik je kao ZR *a priori* zadužen za obavljanja svog dijela posla u timu, koji obuhvaća neposredno obavljanje liječničke djelatnosti

ZDRAVSTVENI TIM*

Samostalnost nije ugrožena utjecajem i radom drugog ZR, dapače, ona je očitija i vrijednija u sustavu takvih odnosa

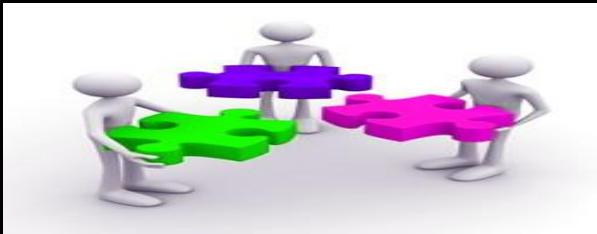
Ali je samostalnost determinirana voljom i ulogom treće strane,
PACIJENTA

Voluntas aegroti suprema lex

S jedne strane je standard prof. postupanja, s druge volja i zahtjevi pacijenta, pravo na odlučivanje - što učiniti da se zadovolje oba kriterija, a da se ne učini šteta ili pogreška, dakle da se izbjegne ODGOVORNOST?

ODGOVORNOSTI UNUTAR TIMA

Tim je odgovoran u ukupnosti za rezultat pružene usluge.

Pojedinac unutar tima odgovoran za svoj dio posla, obligacija sredstva!

Načelo i pretpostavka :

“Svi poslovi se samostalno obavljaju”

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

odgovornost

- PREMA KORISNIKU USLUGA

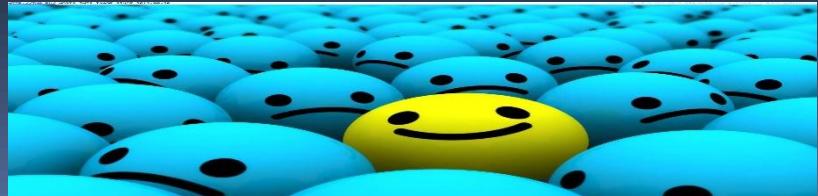
- PREMA DRUŠTVENIM VRIJEDNOSTIMA

- PREMA POSLODAVCU

- PREMA SVAKOM TREĆEM

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA*

ODGOVORNOST POJEDINCA UNUTAR TIMA

Prvenstveno proizlazi iz sadržaja i opsega odobrenja za samostalan rad

Četiri vrste i razine odgovornosti svakog zdravstvenog radnika unutar tima:

Građanska, kaznena, prekršajna i disciplinska

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA*

I. Prepostavke **GRAĐANSKE odgovornosti:**

- 1. Zdravstveni radnik kao štetnik**
- 2. Pacijent kao oštećenik**
- 3. Obavljanje djelatnosti protivno pravilu, krivnja**
- 4. Šteta**
- 5. Veza - postupanje ZR mora proizvesti određenu štetu**

KRITERIJ UTVRĐIVANJA ODGOVORNOSTI JE POSTUPANJE POJEDINCA

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

Hrvatski zakonodavni okvir propisao :

1. Obvezu poslodavca naknaditi trećima štetu nastalu u svezi s radom ZR

- iznimka individualnog pristupa elementu odgovornosti

POSTUPANJA ZR S NAMJEROM/KRAJNJOM NEPAŽNJOM –
vlastita odgovornost/regresna odgovornost ZR

2. Obvezu ZR naknaditi štetu poslodavcu, svatko odgovora za dio štete koju je prouzročio

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

PROBLEMI I DVOJBE ODGOVORNOSTI:

- kod utvrđivanja i prepoznavanja pojedinog zdravstvenog radnika kao štetnika, dokazivanje postupanja i uzročne veze (liječnik ili drugi ZR)
- kod propusta utvrđivanja prethodne štetne radnje radnja produkt prethodne pogreške drugog ZR (zahvat na temelju krivog nalaza, dijagnoze itd.)

granice odgovornosti - kako utvrditi?

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA*

Objektivna odgovornost - štete od stvari i djelatnosti od kojih potječe povećana opasnost štete za okolinu i drugog

- je li pojedina zdravstvena djelatnost, pojedini medicinski postupak opasan, ocjenjuje sud u svakom konkretnom slučaju!
Isključuje krivnju, počinitelj a priori odgovoran!

Postoji još niz problema u praksi i teoriji:

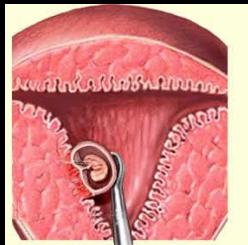
- Postupanje po nalogu "vođe" tima – tzv. zapovjedna odgovornost
- Kolizija kompetencija, zadiranja i miješanje ovlasti
- Prihvaćanje načela **solidarne odgovornosti**, više ZR zajedno prouzrokuje istu štetu - možebitno isključivanje kriterija odgovornosti iz samostalnog rada

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

II. KAZNENA odgovornost

Kazneno djelo je takvo ponašanje čovjeka kojim se povređuju posebne osobne i društvene vrijednosti, propisana su Kaznenim zakonom, (posebno u glavi XIX.) a odnose se na nesavjesno liječenje, nepružanje medicinske pomoći u hitnim stanjima, nedozvoljeno uzimanje i presađivanje ljudskog tijela, protupravni prekid trudnoće, usmrćenje itd...

Prepostavke odgovornosti:

- radnja ZR
- predviđenost djela u zakonu
- protupravnost
- krivnja (namjera ili nehaj)

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA*

ZR **nesavjesno liječi** pacijenta - ako očito ne postupi prema pravilima zdravstvene struke ili primjeni očito nepodobno sredstvo ili način liječenja, ili očito nesavjesno postupa uz posljedice po zdravlje

Kaznena djela nisu previđena samo za nesvjesno obavljanje **liječničke djelatnosti!**

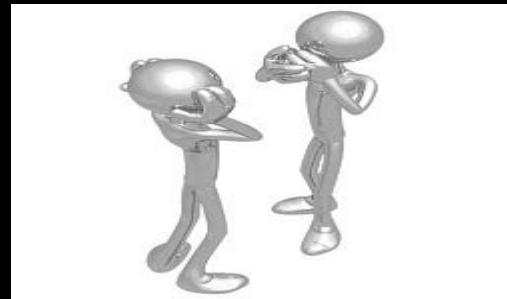
Počinitelj - odgovornost isključivo vezana za zdravstvenog radnika koji počinja nedozvoljenu radnju ili propušta potrebnu, **bez obzira na njegov položaj unutar tima- individualni pristup**

Ovisno o posljedicama određuje se težina kaznenog djela, sankcije vezane za pojedinca

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

DVOJBE ODGOVORNOSTI

Uzrok počinjenja - moguć u problemima komunikacije i koordinacije članova tima, ne ekskuplira počinitelja

Uzrok moguć u navođenju i slijedom prethodnih postupanja drugog ZR, prethodnika u liječenju ili onoga koji uzajamno/paralelno obavlja svoj dio djelatnost, ne ekskulpira počinitelja

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

PREKRŠAJNA, DISCIPLINSKA odgovornost - slijede ista načela kao i kaznena odgovornost

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

Zaključno

- Tim u sadržajnom smislu nesporno uvjetuju postupanja pojedinih zdravstvenih radnika, što posredno utječe na odgovornosti
- Je li moguće zdravstvenog radnika gledati kao posebnost i izdvojiti njegovo (ne) postupanje izvan okvira timskog rada
- Potrebno je jasno naglasiti načelo obligacije rada, a ne rezultata, kao pojedinačne kaznene odgovornosti
- Mogu li se konačno prepoznati i utvrditi jasne granice gdje počinje ili gdje završava odgovornost postupanja pojedinog zdravstvenog radnika unutar tima

KNOW
LIMITS

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

- Nije logično moguće niti zakonski opravdano za (ne) postupanje zdravstvenog radnika prebaciti odgovornost na drugog ili na sve
- Primjena načela objektivne odgovornosti, stupnjeva krivnje, kao i svakodnevno procesuiranje individualnih kaz. djela sve više ukazuju činjenicu odgovornosti POJEDINCA
- Formalizacija i umjetno stvaranje odgovornosti i odgovornih osoba po položaju i statusu
NEMA DALIJNJEOPRAVDANJA
- Svaki zdravstveni radnik **treba preuzeti** svoj element ovlaštenja, obveza i odgovornosti slijedom svojih kompetencija, stručne sposobljenosti i ovlaštenja i dužnosti proisteklih iz odobrenja za samostalan rad i standarda profesije

Izbjegavanje načela solidarne odgovornosti

ODGOVORNOST UNUTAR TIMA

Zadatak

Pokušati jasno utvrditi zakonska pravila, te standarde i smjernice postupanja, temeljem sadržajnih određenja pojednih ODOBRENJA ZA SAMOSTALAN RAD

Osvijestiti odnosno naučiti ZR,(ali i sve NADLEŽNE DRUGE)
što su njihova ovlaštenja i ODGOVORNOSTI

Doprinijeti utvrđivanju granica odgovornosti

HVALA

HLK

HKZR

